

Haiguslehel olemine Sickness at work

ESTONIAN / EESTI

Kas töölt puudunud aja eest makstakse, kui oled haige?

Kui puudud töölt vähemalt neli päeva järjest ja teenid rohkem kui 102 naelsterlingit nädalas, on sul õigus saada **seadusjärgset haigushüvitist (statutory sick pay) (SSP)**. SSP on raha, mida tööandjad maksavad töötajatele, kes puuduvad töölt haiguse tõttu. See on alammäär, mis sulle tuleb maksta, kui puudud töölt haiguse tõttu. Sinu tööleping võib anda sulle ka täiendava õiguse saada suuremat haigushüvitist (**lepingujärgne haigushüvitis**). Vaata oma leping üle, et teada saada, millele sul on õigus.

Enamik töötajaid, sealhulgas osaaajatöötajad, tähtajalise lepinguga töötajad ja läbi agentuuri töötajad, võivad täita SSP saamise eeldusi. Töövahendusbüroo kaudu töötajal võib olla õigus saada SSPd, kuid ta peaks nõu küsima, kuna õiguslik olukord on keeruline. SSPd makstakse kuni 28 nädala eest. Lepingujärgset haigushüvitist võidakse maksta pikema aja eest. Vaata oma töölepingut, et näha, kas see sind puudutab.

Kui sa ei saa SSPd või kui oled haiguse tõttu töölt puudunud kauem kui 28 nädalat, esitab tööandja sulle vormi SSP1 üheskoos põhjendusega. Vormi SSP1 saab kasutada töökaotustoetuse (Employment and Support Allowance – ESA) nõudmiseks kohalikust sotsiaalhüvitiste büroost, kui sul ei ole õigust saada SSPd ega lepingujärgset haigushüvitist.

Kui palju haigushüvitist sulle makstakse?

Sulle makstakse kas SSPd või kui tööleping näeb sulle haiguse tõttu töölt puudumise korral ette suurema hüvitise, makstakse sulle lepingu järgi. See ei pruugi olla sama suur kui su harilik palgamäär, kuid see ei tohi olla väiksem kui SSP. See on 81,60 naelsterlingit nädalas.

Esimese kolme haiguspäeva eest SSPd ei maksta. Nende kolme päeva eest võid saada üksnes töölepingujärgset haigushüvitist, kui su leping seda ette näeb. Seejärel peaksid saama SSPd päevamäära järgi iga töölt haiguse tõttu puudunud päeva eest, mil sa tavaliselt töotaksid.

Kui SSP on sinu ainus sissetulek haiguspuhkusel olemise ajal, ei saa sa nõuda muid hüvitisi nagu eluasemetoetus. Tutvu käesoleva teabelehe lõpus oleva punktiga „Täiendav abi“, et teada saada, milliseid hüvitisi sul võib olla õigus saada.

Haiguse tõttu töölt puudumisest tööandjale teatamine

Võimalusel peaksid **oma tööandjale kohe teatama**, kui oled haige ja ei saa tööle tulla. Kui sa seda ei tee, võid haigushüvitisest ilma jääda (vt allpool). Sinu tööandjal võivad olla eeskirjad selle kohta, mida teha, kui sa ei saa haiguse tõttu tööle tulla.

Näiteks võidakse eeskirjades nõuda, et pead tööandjat haigusest teavitama esimesel päeval, mil sa ei saa tööle tulla.

Need eeskirjad moodustavad sinu töölepingu osa ja sinu tööandja peab sind nendest eeskirjadest eelnevalt teavitama. Kui sa neid eeskirju ei täida, rikud sa seeläbi oma töölepingu tingimusi.

Kui sul on õigus saada SSPd, peab su tööandja sulle seda maksma, isegi kui sa ei:

- esita arstitõendit enne kaheksandat haiguspäeva;
- helista talle teatavaks kellaajaks, et öelda, et oled haige;
- helista talle rohkem kui korra nädalas ajal, mil puudud töölt haiguse tõttu;
- helista talle ise, vaid lased kellelgi teisel seda enda eest teha.

Sinu tööandja ei saa nendel põhjustel keelduda maksmast sulle SSPd. Siiski saab sinu tööandja selliseid reegleid kehtestada seoses lepingujärgse haigushüvitisega, mida sul on õigus saada.

Arstitõendid

Arstitõendeid teatakse ka **tervisetõendite** nime all. Su arst võib arstitõendile märkida, et sa oled: tööks sobimatu või töövõimeline tingimusel, et töö juures viiakse sisse teatud muutused.

Vajalikud muutused otsustatakse sinu ja su tööandja kokkuleppel. Juhul kui su tööandja keeldub arsti soovitatud muudatuste tegemisest, arvestatakse sind tööks sobimatuks ning sulle makstakse jätkuvalt seadusjärgset haigushüvitist.

Kui sa paraned oodatust kiiremini ja kui su tööandja sellega nõustub, võid enne arstitõendile märgitud lõpukuupäeva tööle tagasi minna. Sellegipoolest võib su tööandja nõuda, et sa taotleksid oma üldarstilt uut tõendit, mis kinnitab, et su tervislik seisund on tööle tagasiminekuks kohane.

Kas tööandja saab keelduda sulle maksmast, kui puudud töölt haiguse tõttu?

Kui puudud töölt puude tõttu

Kui sul on puue ja sinu tööandja keeldub sulle maksmast haigushüvitist juhul, kui puudud töölt oma puudega seotud haiguse tõttu, võib see tähendada, et tööandja rikub seadust. Sa võid esitada kaebuse **töövaidluskomisjonile** oma puudest tingitud ebaõiglase kohtlemise tõttu (**puudepõhine diskrimineerimine**), kuid peaksid esmalt esitama oma tööandjale kirjaliku kaebuse. Pöördu abi saamiseks kutselise nõustaja poole (vt „Täiendav abi“ käesoleva teabelehe lõpus).

Kui sa ei teata oma haigusest kohe

Kui sa ei teavita oma tööandjat kohe sellest, et puudud töölt haiguse tõttu, võid osaliselt või täielikult ilma jääda SSPst või lepingujärgsest haigushüvitisest, välja arvatud juhul, kui sul on mõjuv põhjus mitteteatamiseks. Sinu tööandja võib keelduda maksmast sulle lepingujärgset haigushüvitist päevade eest, mil oled töölt puudunud, kuid ei ole haigusest teatanud.

Kui puudud töölt lühikest aega mitu korda

Kui puudud töölt haiguse tõttu rohkem kui neljal lühikesel ajavahemikul (neli kuni seitse päeva) aastas, võib tööandja pöörduda tervishoiuteenistuste poole, et uurida töölt puudumise põhjusi. Tööandja pöördub tervishoiuteenistuste poole HM Revenue and Customs-i (HMRC) (Maksu- ja Tolliamet) kaudu. Teenistused võivad ühendust võtta sinu arstiga, et küsida teavet sinu haiguste kohta. Tervishoiuteenistused võivad sinu arstiga ühendust võtta vaid juhul, kui sa annad neile selleks loa. Kui tervishoiuteenistuste aruande kohaselt oled töölt puudunud mõjuva põhjuseta, võib tööandja keelduda sulle SSPd maksmast. Kui leiad, et see otsus on vale, saad esitada selle peale kaebuse.

Kui puudud töölt pikka aega

Kui puudud töölt pikka aega, võib tööandja pöörduda tervishoiuteenistuste poole otsustamiseks, kas sinu tervis on sinu töö tegemiseks piisavalt hea. Kui tervishoiuteenistuste aruande kohaselt oled töölt puudunud mõjuva põhjuseta, võib tööandja keelduda sulle SSPd maksmast. Kui leiad, et see otsus on vale, saad esitada selle peale kaebuse.

Mida teha, kui tööandja ei taha sulle SSPd maksta

Kui leiad, et peaksid saama SSPd, kuid tööandja ei maksa seda, peab tööandja sulle esitama põhjenduse vormil SSP1. Selle vormi abil saad nõuda töökaotustoetust (Employment and Support Allowance – ESA) ning teatada, et soovid, et HMRC uuriks su õigust saada SSPd. See vorm tuleb saata Department for Work and Pensions-i (DWP) (Töö- ja Pensioniamet) kohalikule büroole.

Kui DWP kahtleb sinu õiguses saada SSPd, edastab ta sinu vormi ära kirja HMRC riiklike kindlustusmaksete büroole. Et olla kindel, peaksid ise saatma oma vormi ära kirja kohalikule riiklike kindlustusmaksete büroole (aadressi saad HMRC kohalikust büroost).

Kui su tööandja keeldub esitamast sulle vormi SSP1, peaksid esitama kirjaliku taotluse otsuse tegemiseks kohalikule riiklike kindlustusmaksete büroole ja nõudma DWPlt töövõimetustoetust (Employment and Support Allowance - ESA). HMRC otsus on tööandjale õiguslikult kohustav. Teil mõlemal on õigus selle otsuse peale kaevata.

Kui sul on õigus saada SSPd ja tööandja keeldub maksmast, saad esitada töövaidluskomisjonile avalduse töötasu seadusevastase vähendamise kohta. Esmalt peaksite esitama oma tööandjale kirjaliku kaebuse.

HMRC võib trahvida tööandjat, kes korduvalt jätab sulle SSPd maksmata.

Kui oled haige puhkuse ajal

Kui sa ei tööta puhkuse ajal või kui sa haigestud puhkuse ajal (võiksid olla haiguspuhkusel), siis võid paluda, et tööandja käsitleks sinu töölt puudumist kui haiguspuhkust ja mitte kui puhkust. Võid küsida tööandjalt puhkusepäevade korvamist.

Ent kui sa tahad käsitleda oma töölt puudumist haiguspuhkusena ja mitte puhkusena, siis tööandja võib maksta haigushüvitist selle ajavahemiku eest (mitte

puhkustasu). Haigushüvitise tasu võib olla väiksem tavalisest palgamäärast.

Sinu tööleping peaks sisaldama infot, millal peaksid teavitama tööandjat oma haigusest ja millist tõendavat dokumenti tööandja vajab selle kohta.

Kui sind vabastatakse töölt, kuna sa ei tule haiguse tõttu tööle

Kui sind vabastatakse töölt SSP saamise ajal, peab tööandja esitama sulle vormi SSP1. Selles tuleb põhjendada, miks SSPd enam ei maksta. Peaksid vormi ära täitma ja viima selle kohalikku sotsiaalhüvitiste bürosse ESA taotlemiseks. Kui sa leiad, et sind on töölt vabastatud haiguse tõttu või SSP nõudmise tõttu, saad esitada hagi **töövaidluskomisjonile**. Pöördu kohe kutselise tööhõivenõustaja poole. Vt täpsemalt allpool.

Kui sind vabastatakse töölt sinu puude tõttu

Kui sul on puue ja sinu tööandja vabastab sind töölt, kuna puudud töölt oma puudega seotud haiguse tõttu, võib see tähendada, et tööandja rikub seadust. Sa võid esitada hagi **töövaidluskomisjonile** oma puudest tingitud ebaõiglase kohtlemise tõttu (**puudepõhine diskrimineerimine**). Esmalt peaksite esitama oma tööandjale kirjaliku kaebuse. Pöördu abi saamiseks kutselise nõustaja poole (vt allpool).

Täiendav abi

Citizens Advice Bureau (kodanikunõustamise büroo)

Kodanikunõustamise bürood (CAB) annavad teile probleemide lahendamiseks tasuta, konfidentsiaalset, erapooletut ning sõltumatut nõu. Leidmaks lähimat CAB kontorit, sealhulgas sellist, mis jagab infot e-posti teel, klõpsa [lähimal CAB-i](#) või vaata kohalikust telefonikataloogist tähe „C“ alt.

Muud teie suhtluskeeles nõuandeteatmiku teabelehed, mis võivad abiks olla

- Tööandja peab palka kinni

Muu nõuandeteatmiku teave, mis võib abiks olla

[See teave on saadaval ainult inglise keeles]]

- Õigused tööl seoses sünnituse ja rasedusega
- Töölt puudumine
- Puhkus ja puhkusetasu
- Töövaidluste lahendamine
- Puuduste tõttu diskrimineerimine

Käesoleva teabelehe on koostanud [Citizens Advice](#), ametliku nimega National Association of Citizens Advice Bureaux (Riiklik kodanikunõustamisbüroode liit). Selle eesmärk on anda üldinfot ning seda ei tuleks käsitleda kui vastava seaduse täielikku tõlgendust. Pange tähele, et info kehtib vaid Inglismaa, Walesi ja Šotimaa kohta.

Käesolevat teabelehte uuendati viimati 10. mail 2011 ja see vaadatakse üle igakuiselt. Kui said selle teabelehe mõnda aega tagasi, võta ühendust oma kohaliku Citizens Advice Bureau-ga, et uurida, kas info on veel õige. Või külasta meie vörgulehte www.adviceguide.org.uk, et laadida alla uusim versioon.